

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 16Co/222/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1116226512
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Majerský
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1116226512.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Majerského a sudcov JUDr. Ivany Štíftovej a JUDr. Romana Bolebrucha, v spore žalobcu: C. U., nar. X.X.XXXX, B. X, B., zastúpeného Bartošík Šváby s.r.o., Plynárenská 7/A, Bratislava, IČO: 35 929 049, proti žalovanému: Aukčná spoločnosť SOGA spol. s r.o., Panská 4, Bratislava, IČO: 35 724 625, zastúpenému: Advokátska kancelária JANČO A PARTNERI, s.r.o., Štúrova 13, Bratislava, IČO: 36 367 524, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, na odvolanie žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č. k. 18C/118/2016-255, zo dňa 4.4.2019, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku mení tak, že žalobu zamietá.
- II. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku, potvrdzuje.
- III. Žalovanému priznáva proti žalobcovi náhradu trov konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť do siedmych dní od právoplatnosti rozsudku doručiť právnomu zástupcovi žalobcu písomné ospravedlnenie adresované žalobcovi podpísané žalovaným v slovenskom jazyku v nasledujúcom znení, a zároveň ospravedlnenie v tomto znení zverejniť na svojej webovej stránke N..Q..sk <O..Q..Q.> v časti aktuality po dobu minimálne šiestich kalendárnych mesiacov: „Ospravedlnenie Aukčnej spoločnosti SOGA p. C. U.

Na webovej stránke našej spoločnosti bolo počas niekoľkých týždňov v lete 2015 zverejnené stanovisko vedenia Aukčnej spoločnosti SOGA k okolnostiam týkajúcim sa predaja umeleckého diela - busty pápeža X. V. od U. E. B., sprostredkovaného našou spoločnosťou. V stanovisku sme uviedli viaceré vyhlásenia na adresu p. C.F. U., konkrétne, že mal mať vedomosť o pravosti busty už pred jej kúpou, že je priekupník, a že mal byť inšpirovaný budúcim predajcom zo zahraničia. Všetky tieto vyhlásenia boli neoverené a nepodložené a neopodstatnene zasiahli do práva p. U. na ochranu jeho občianskej cti a dôstojnosti. Stanovisko sme odstránili a týmto sa p. U. za tieto vyhlásenia ospravedľujeme.“; vo zvyšku súd žalobu zamietol a stranám nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. V odôvodnení uviedol, že žalobou podanou na súde dňa 19.12.2016 sa žalobca domáhal voči žalovanému ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 30.000 eur a žiadal, aby bol žalovaný zaviazaný k písomnému ospravedlneniu sa žalobcovi a k jeho zverejneniu na svojej webovej stránke a súčasne k uloženiu povinnosti zdržať sa uvádzania na verejnosti v akejkoľvek forme akýchkoľvek informácií o osobe alebo konaní žalobcu.

3. Podaním zo dňa 16.3.2017 doručeným súdu dňa 16.3.2017, pred doručením žaloby žalovanému na vyjadrenie, žalobca na základe písomnej výzvy súdu upravil žalobný petit uvedený v žalobe v poradí druhom výroku, ktorým žiadal žalovanému uložiť povinnosť zdržať sa uvádzania informácií o osobe žalobcu a jeho konaní súvisiacich s nadobudnutím a výkonom vlastníckeho práva k buste pápeža X. V. od U. E. B. a to v nasledovnom znení: „Žalovaný je povinný zdržať sa uvádzania informácií o osobe žalobcu a jeho konaní ich zverejňovaním prostredníctvom internetu a sociálnych sietí, ich poskytovaním masovokomunikačným médiám (printovým médiám, rozhlasu a televízií) v ústnej alebo písomnej forme, ich osobným rozširovaním ústnou formou pred viac ako dvoma súčasne prítomnými osobami alebo písomnou formou neurčenému okruhu adresátov.“ Súčasne žiadal, v prípade, ak upravený petit nebude zodpovedať podmienkam vykonateľnosti, aby súd prvej inštancie alternatívne rozhodol o povinnosti žalovaného vo vzťahu k žalobcovi zverejniť ospravedlnenie a nahradiť nemajetkovú ujmu. Vzhľadom k tomu, že sa jednalo o čiastočnú zmenu petitu žaloby pred doručením žaloby na vyjadrenie žalovanému podľa § 167 ods. 1 C. s. p., súd prvej inštancie o prípustnosti zmeny žaloby s poukazom na § 141 C. s. p. nerozhodoval a v konaní pokračoval o zmenenej žalobe.

4. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 C. s. p.), súd prvej inštancie uviedol, že predmetom žaloby na ochranu osobnosti je neoprávnený zásah žalovaného do osobnostných práv žalobcu v označení žalobcu v stanovisku žalovaného uverejnenom na jeho internetových stránkach ako priekupníka s umením, nakoľko použitím slova priekupník, ktoré má v spoločnosti negatívnu konotáciu, žalovaný poškodil dobré meno a česť žalobcu. Súčasne žalobca žiadal žalovaného o náhradu nemajetkovej ujmy a zdržania sa konaní, ktorými by pokračoval v zasahovaní do osobnostnej integrity žalobcu.

5. Súd prvej inštancie mal za to, že žalobca z hľadiska posúdenia oprávnenosti podanej žaloby uplatnený nárok nielen skutkovo, ale aj právne dostatočne zdôvodnil. Právne zdôvodnenie opodstatnenosti žaloby, vo vzťahu k zásahu žalovaného do osobnostných práv žalobcu, podložil rozhodnutiami súdnych inštitúcií v obdobných veciach, ktoré sú relevantné z hľadiska ich aplikácie aj pre konkrétny spor a preto súd právnu argumentáciu žalobcu prijal. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa Čl. 7 ods. 5, Čl. 19 ods. 1 Ústavy SR, Čl. 12 Všeobecnej deklarácie ľudských práv, Čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, § 11, § 13 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka. Ozrejmil, že fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy (§ 11 Občianskeho zákonníka). Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Právna úprava ochrany osobnosti, ktorá je obsiahnutá v Občianskom zákonníku vychádza z toho, že všetky fyzické osoby majú jednak všeobecné vlastnosti a univerzálne danosti každej ľudskej bytosti, ktoré sa postupne vytvárali a modifikovali v nadväznosti na celkový vývoj ľudstva v oblasti etickej, ekonomickej, politickej, kultúrnej, náboženskej a pod., jednak osobitné vlastnosti dané individualitou a neopakovateľnosťou osobnosti každého jednotlivého človeka vo všetkých stránkach a sférach jeho života. Predmetné ustanovenia zohľadňujú tak univerzálnosť platiacu pre všetkých ľudí, ako aj mnohorakú diferenciáciu vyplývajúcu z toho, že každý človek je jedinečný, originálny, inak osobnostne štruktúrovaný. Občiansky zákonník zabezpečuje ochranu osobnosti z oboch uvedených aspektov.

6. Ochrana mena a osobnej cti poskytuje Občiansky zákonník výlučne proti takým konaniam, ktoré sú objektívne spôsobilé privodiť ujmu na osobnosti subjektu práva tým, že znižujú jeho česť u iných ľudí a ohrozujú tak vážnosť jeho postavenia a uplatnenia v spoločnosti. Nie je tu rozhodujúce, či k ujme skutočne došlo; postačuje objektívna spôsobilosť určitého konania takú ujmu spôsobiť. K porušeniu práva na česť môže dôjsť nepravdivými skutkovými tvrdeniami difamačného charakteru, ako aj zverejnením neprípustných hodnotiacich úsudkov o určitej osobe. Ak sú v kritike charakteristiky určitých javov a osôb použité výrazy, ktorých miera expresivity je v značnom nepomere k cieľu kritiky, resp. ak je obsah kritiky neprímeraný posudzovanému konaniu kritizovaného a ak z nej vyplýva úmysel znevážiť či uraziť kritizovanú osobu (tzv. intenzívny exces), ide o kritiku neprímeranú, ktorá je spôsobilá zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Ak má ísť o kritiku oprávnenú, musí byť vecná a konkrétna, rovnako primeraná čo do obsahu, formy a miesta. Prípustná kritika nie je oprávnená vybočovať z medzí potrebných na dosiahnutie sledovaného a spoločensky uznávaného

účelu. Difamujúce tvrdenie zasahujúce do práva na ochranu osobnosti je nutné posúdiť nielen podľa použitých výrazov a formulácií, ale aj celkového dojmu, ktorým pôsobí s prihliadnutím na všetky súvislosti a okolnosti, za ktorých k tvrdeniu došlo. Významné je, či celkové vyznenie určitej informácie zodpovedá pravde (rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo 14.11.2007, sp. zn. 30 Cdo 332/2007).

7. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že zverejnenie (vedomé alebo nevedomé) nepravdivých informácií o fyzickej osobe je potrebné v zásade vždy posudzovať ako neoprávnený zásah do jej osobnostných práv, a to aj v prípade, že príslušná informácia nebude mať vyslovene difamačný charakter. Podstatné totiž je, že takto je o konkrétnej fyzickej osobe vyslovovaná nepravda, na základe ktorej môžu tretie osoby túto fyzickú osobu skreslene posudzovať (nie je pritom ani rozhodujúce, či by išlo o negatívnu alebo pozitívnu informáciu) (rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 19.11.2004, sp. zn. 30 Cdo 923/2004). Ak je za zásah do osobnostných práv považovaný písomný prejav, je pre posúdenie, či sa negatívne dotkol osobnosti, potrebné analyzovať nielen obsah tohto prejavu, ale tiež formu v ňom použitých výrazových (slovných i grafických) prostriedkov, pretože tá je vonkajším prejavom obsahu (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 MCdo 10/2005).

8. Poukázal na § 13 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého občianskoprávne sankcie postihujú subjekty, resp. pôvodcu neoprávneného zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby, chránenej všeobecným osobnostným právom. Pôvodcom neoprávneného zásahu pritom môžu byť akékoľvek fyzické alebo právnické osoby. Ak bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou alebo inou fyzickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej alebo inej osoby, pričíta sa neoprávnený zásah samotnej fyzickej alebo inej právnickej osobe. Súd sa musí zaoberať splnením predpokladu tohto druhu zodpovednosti a to, že právnická osoba vedome použila takéto osoby a že takáto osoba vedome konala, bola použitá za právnickú osobu v rámci poverením vymedzenej činnosti. Ak je totiž na základe zhodnotenia všetkých okolností konkrétneho prípadu - predovšetkým z hľadiska miestneho, časového a vecného vzťahu k plneniu činnosti - namieste záver, že sa činnosť použitej osoby už nerobila v rámci poverením vymedzenej činnosti, ale išlo o vybočenie (exces) z tohto rámca, postihujú občianskoprávne sankcie podľa ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka priamo túto použitú osobu. Táto otázka je podstatná z hľadiska určenia pasívnej vecnej legitímácie v súdnom konaní.

9. V danom prípade bolo jednoznačne preukázané, že k použitiu slovného výrazu „X. došlo žalovaným na internetových stránkach žalovaného v súvislosti s uverejnením stanoviska vedenia aukčnej spoločnosti Soga pod názvom „X.“ - Q. V. T. Q. Q. v júni 2015, ktoré vypracoval X. T., výkonný riaditeľ spoločnosti Q.. Toto stanovisko bolo uverejnené v príčinnej súvislosti s medializáciou aukčného predaja busty a jej následnej obchodnej transakcie s múzeom Getty, a preto na základe informácií v ňom obsiahnutých nebolo obtiažne stotožniť osobu označenú ako „X. s osobou žalobcu. Navyše tak, ako to uviedol žalobca v žalobe, citáciu tohto slovného spojenia prevzali do svojich článkov okrem iného aj ďalšie médiá, ktoré ich zverejnili na svojich internetových portáloch. Pokiaľ ide o význam slova „priekupník“, v slovníku slovenského jazyka priekupník znamená človek kupujúci tovar priamo od výrobcu a predávajúci ho potom; prípadne kto kupuje tovar na ďalší predaj; „priekupníctvo“ znamená obchodovanie prostredníctvom priekupníkov. Synonymá k slovu „priekupník“ sú kupec, obchodník ale aj handliar, kšeftár, šmelinár, špekulant, sklepár. Vychádzajúc z významu a synonymu slova priekupník je možné dospieť k záveru, že uvedený výraz neevokuje predstavu obchodníka v pozitívnom slova zmysle, skôr vytvára obraz osoby, ktorá bez akéhokoľvek emotívneho vzťahu k svojej činnosti a predmetu obchodovania kupuje a predáva tovar výslovne za účelom zisku. To znamená, že jedinou motiváciou jej činnosti je zisk. V súčasnosti slovo priekupník často v spoločnosti rezonuje v súvislosti s vyšetrovaním nekalej obchodnej činnosti, ktorá často napĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu ako je napr. priekupníctvo zbraní, drog, obchodovanie so ženami a pod., takže je problematické sa domnievať, že spoločnosť bude vnímať osobu takto prezentovanú, respektíve jej činnosť inak ako v negatívnom slova zmysle najmä, ak intenzita negatívneho významu je znásobená prívlastkom „obyčajný“ čo dotknutú osobu radí medzi tzv. „obchodnú smet“ alebo inak povedané na najnižšiu priečku obchodnej činnosti. Taktiež nie je bez významu motivácia konania žalovaného, vedená snahou odpútať pozornosť od „faux pas“, ktorého sa žalovaný dopustil v súvislosti s aukčným predajom diela žalobcovi. Súd prvej inštancie mal za to, že týmto svojím konaním sa snažil upriamiť pozornosť verejnosti na žalobcu ako človeka, ktorý sa aukcie zúčastnil s nie čestnými úmyslami spočívajúcimi v lacnom získaní umeleckého diela, o ktorom vopred a s istotou vedel, že má nepomerne vyššiu peňažnú hodnotu. K takýmto záverom žalovaný nemal žiadne oprávnené dôvody, nakoľko ani v priebehu konania, okrem tvrdení, nedokázal relevantným spôsobom preukázať, žeby sa žalobca živil priekupníctvom umeleckých diel. Z uvedeného dôvodu ani

výpoveď konateľa spoločnosti žalovaného p. O. nemohla ovplyvniť závery súdu prvej inštancie, nakoľko skutočnosť, že niekto sa zúčastňuje aukcií, vyhotovuje fotodokumentáciu z umeleckých diel, prípadne konzultuje ich hodnotu a pravosť s inými odborníkmi ešte nezakladá právo verejne pochybovať o jeho slušnosti a férovom prístupe. S istotou doposiaľ nebol potvrdený ani skutočný pôvod diela; odborníci, ktorých žalobca oslovil a ktorí dielo skúmali, vyjadrili len svoj názor. Aj keby žalobca mal pochybnosti o hodnote diela, nie je povinný svoje pochybnosti verejne tľmočiť. Bolo úlohou žalovaného, aby v záujme svojich klientov dielo na aukcii predal za jemu zodpovedajúcu cenu.

10. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že v konaniach o ochranu osobnosti má fyzická osoba v súlade s § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka právo aj na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to najmä v prípadoch, ak došlo k zníženiu jej dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti. Pri určení jej výšky prihliada všeobecný súd hlavne na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za akých k porušeniu práv konkrétneho účastníka konania došlo. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy závisí vo veľkej miere od úvahy rozhodujúceho súdu. Príslušný súd musí uskutočniť dokazovanie a následne na základe z neho vyplývajúcich skutkových zistení posúdiť, či táto ujma vznikla a ako bola závažná, jej vznik pritom musí tvrdiť a doložiť žalobca, ktorý nesie dôkazné bremeno. Príslušné závery súdu musia byť riadne odôvodnené a musia spočívať na logických a legitímnych faktoch. Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako pričom by mali rozhodovať v priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. ESLP v súvislosti s primeranosťou náhrady nemajetkovej ujmy poukazuje na nutnosť vychádzať pri jej určovaní z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napr. rozsudky ESLP z 20.11.2007 vo veci sťažnosti Flux proti Moldavsku č. 28702/03, bod 34, a z 15.2.2005 vo veci sťažnosti Steel a Morris proti Spojenému kráľovstvu č. 68416/01) a zohľadňovať pritom výšku náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam trestnej činnosti.

11. Súd prvej inštancie ozrejmil, že podľa už citovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je v prvom rade skutočnosť, že morálna satisfakcia sa s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu javí ako nepostačujúca, pričom v dôsledku zásahu musí dôjsť k zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby v značnej miere. Posúdenie splnenia tejto podmienky je predmetom voľnej úvahy súdu, ktorý musí vychádzať z jednotlivých okolností, ako aj z celkovej povahy konkrétneho prípadu.

12. Súd prvej inštancie bol názoru, že konaním žalovaného síce došlo k zníženiu vážnosti a dôstojnosti žalobcu v spoločnosti, avšak nárok na nemajetkovú ujmu je oprávnený jedine v prípade, ak sa jedná o značnú ujmu. Žalobca v konaní svoje tvrdenia nepodložil, okrem výpovedi manželky, žiadnymi ďalšími dôkaznými prostriedkami, ktoré by deklarovali ním tvrdené skutočnosti. Považoval za pochopiteľné, že v mnohých prípadoch je obtiažne ujmu spôsobenú zásahom do osobnostných práv jednoznačne, bezpochybné preukázať najmä ak sa jedná o pocity záležitosť, o vnímanie reality, o zaznamenanie zmeny v správaní sa bezprostredného okolia, priateľov, známych, spolupracovníkov na základe ktorej prestávajú byť takýto členovia rodiny spoločensky aj pracovne žiaduci. Avšak na strane druhej súd nemôže prijať záver ohľadom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy založiť len na domnienkach. Vzhľadom k uvedenému, nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol.

13. Pokiaľ ide o povinnosť uloženú žalovanému zdržať sa ďalších neoprávnených zásahov, v tomto smere súd prvej inštancie poukázal na to, že hmotnoprávnou podmienkou žaloby na upustenie od neoprávnených zásahov do osobnosti fyzickej osoby podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka (napr. odvolanie urážlivých tvrdení a pod.) je, aby neoprávnený zásah v dobe podania žaloby trval, príp. aby existovalo bezprostredné nebezpečenstvo (hrozba) uskutočnenia, či opakovania v budúcnosti. Z toho vyplýva, že právny prostriedok tohto druhu nemá miesto tam, kde bol už neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby ukončený (dokonaný) a netrval, príp. kde neexistuje žiadne bezprostredné nebezpečenstvo (hrozba) jeho uskutočnenia, či opakovania v budúcnosti. V danom prípade bolo samotným žalobcom uvedené, že žalovaný stanovisko, v ktorom použil difamujúce tvrdenie zo svojej webovej stránky stiahol a k iným neprimeraným zásahom z jeho strany nedošlo. Preto súd aj v tomto prípade žalobu ako nedôvodnú zamietol.

14. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 C. s. p. a keďže žalobca mal v spore úspech len čiastočný o nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že stranám nárok na náhradu trov konania nepriznal.

15. Proti tej časti výroku, ktorým súd prvej inštancie zamietol nárok žalobcu na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy 30.000 eur podal žalobca odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a písm. h) C. s. p. a žiadal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalovanému uložiť povinnosť zaplatiť žalobcovi 30.000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jeho odvolania (§ 393 ods. 2 C. s. p.) bola námietka nesprávnosti záveru súdu prvej inštancie o nepriznaní náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom poukázal na odsek 42 napadnutého rozsudku, kde súd prvej inštancie uvádza, že difamačné vyjadrenia žalovaného na jeho adresu prevzali do svojich článkov viaceré slovenské médiá. Konkrétne išlo najmä o médiá .K., Z. Č., X., L.Í. Z., Q., čo sú všetko týždenníky a denníky s celoslovenskou pôsobnosťou a o „kauze B. písali najintenzívnejšie počas mesiacov júl a august 2015, ale aj následne, keď postupne dochádzalo k zásahom Ministra kultúry SR do záležitosti (trestné oznámenie, zrušenie platnosti povolenia na vývoz busty, prepustenie zodpovedných zamestnancov ministerstva, atď.).

16. Súd prvej inštancie zároveň poukázal aj na motiváciu konania žalovaného, ktorá spočívala v jeho snahe upriamiť pozornosť verejnosti na žalobcu ako na človeka, ktorý sa aukcie zúčastnil s nie čestnými úmyslami lacno získať umelecké dielo, o ktorom vopred a s istotou vedel, že má nepomerne vyššiu hodnotu. Dodal, že žalovaný sa ho snažil prezentovať nielen ako toho, „. V., ale aj ako toho, „. R. B. L. Q. I. Z., čo je len opisne podaný pojem „. A., ktorý bol použitý vo viacerých článkoch slovenských médií. Táto snaha žalovaného je zrejmá z jeho výroku „. X. D. B. X. I. I.“. Dodal, čo súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku nezdôraznil, že zástupcovia žalovaného poskytli opakovane viacero vyjadrení vyššie uvedeným médiám, v ktorých rovnako prezentovali žalobcu ako X., ktorý vedel a bol inšpirovaný budúcim predajcom zo zahraničia, pričom o ňom uviedli aj ďalšie informácie (o jeho vkuse, o detailoch ako prebehla transakcia kúpy busty, a pod.), pričom správne súd prvej inštancie skonštatoval, že žalovaný nemal žiadne oprávnené dôvody informovať o svojom klientovi na verejnosti spôsobom, ktorý u čitateľa navodzoval dojem, že podávané informácie sú nespochybniteľné fakty v situácii, kedy žalovaný nemal o ním tvrdých skutočnostiach k dispozícii žiadne dôkazy.

17. Poukázal na výpoveď manželky na pojednávaní dňa 27.9.2018, ktorá podrobne vypovedala o negatívnych dopadoch tvrdení uvedených v stanovisku na osobu žalobcu a jeho rodinný život; vyjadrila sa tiež k vplyvu medializácie vývozu busty na ich osobný život. Mal za zrejmé, že difamačné výroky žalovaného na adresu žalobcu boli rozšírené u širokej verejnosti po celom Slovensku, počas tzv. „uhorkového obdobia“, kedy sa umelo živia aj témy, ktoré by možno v iných obdobiach roka nemali až takú publicitu, a to nielen prostredníctvom webstránky žalovaného, ale aj mienkotvornými médiami (napr. .K.L., Q.) a tiež bulvárnymi médiami (napr. Z. Č.). Je teda nespochybniteľné, že negatívnu mienku o žalobcovi na základe informácií šírených žalovaným si tak mohla vytvoriť nielen odborná verejnosť sledujúca webstránku žalovaného, ale aj široká „laická“ verejnosť. Z vyššie uvedeného je zároveň zrejmé, že žalovaný difamačné výroky o žalobcovi nezverejnil neúmyselne, napr. preto, že by si neuvedomil dôsledky svojho konania, ale s konkrétnym motívom, a to s úmyslom odpútať pozornosť od svojho zlyhania a upriamiť pozornosť verejnosti na „pochybného Francúza“.

18. Namietal, že v odôvodnení napadnutého rozsudku absentujú dôvody, pre ktoré súd prvej inštancie považoval vyššie uvedené skutočnosti, ako aj závery vyplývajúce z vyššie citovanej výpovede manželky žalobcu za nedostatočné vo vzťahu k preukázaniu značnej ujmy v osobnostnej sfére žalobcu, ktorú vyvolalo protiprávne konanie žalovaného. Vo vzťahu k výpovedi manželky žalobcu by mohol byť dôvodom blízky rodinný vzťah k žalobcovi a tým jej možná zaujatosť. V súlade s právnym názorom Ústavného súdu SR však spochybňovanie objektívnosti výpovedí svedkov a účastníkov konania iba na základe ich kolegiálneho alebo iného rodinného či spoločenského vzťahu bez toho, aby vierohodnosť výpovedí spochybňovali aj iné, objektívne zadokumentované skutočnosti a dôkazy, je neprípustné a bez ďalšieho vedie k neakceptovateľnej „prezumpcie nepravdivosti“ svedeckých výpovedí či tvrdení účastníkov konania. V prípadoch, kedy jediným dostupným dôkazom je práve iba výpoveď účastníkov konania či svedkov majúci medzi sebou takýto vzťah, by viedlo k nemožnosti uniesť dôkazné bremeno žalobcom (nález Ústavného súdu SR z 9.6.2015, sp. zn. III. ÚS 276/2014).

19. Zároveň poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18.2.2010, sp. zn. 3 Cdo 137/2008, podľa ktorého právo na súkromie spočíva v práve fyzickej osoby samostatne sa rozhodnúť podľa vlastného uváženia, či a v akom rozsahu majú byť skutočnosti z jej súkromného života sprístupnené iným alebo zverejnené. Porušením práva na ochranu súkromia pritom nie je len neoprávnené získavanie vedomostí a poznatkov o súkromí fyzickej osoby, ale aj neoprávnené rozširovanie týchto poznatkov a vedomostí. Dôsledkom neoprávneného zásahu do práva na súkromie môže byť zníženie dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere, pritom však tento dôsledok nie je jediným právom požadovaným prejavom závažnosti ujmy spôsobenej fyzickej osobe, ako sa nesprávne domnieva súd prvej inštancie v 44. odseku napadnutého rozsudku. Z uvedeného dôvodu nevzniká osobe, ktorej bola spôsobená ujma, procesná povinnosť preukazovať, že neoprávnený zásah mal za následok zníženie jej vážnosti a dôstojnosti v spoločnosti. Najvyšší súd SR v uvedenom uznesení tiež prejedlikoval, že dôvody priznania nemajetkovej ujmy uvedené v § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka sú uvedené len demonštratívne. Jedinou podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je, že nemateriálne zadosťučinenie sa nezdá postačujúce.

20. Zdôraznil, že prípustnosť peňažnej satisfakcie je opodstatnená všade tam, kde je osobnostná ujma spojená s osobitne citeľným znížením postavenia fyzickej osoby v spoločenských kruhoch, v ktorých sa pohybuje, a kde zmenšenie a vyváženie nemajetkovej ujmy nemožno napraviť inak ako cestou primeraného zadosťučinenia vo forme peňažného plnenia. Zo súdom ustálených skutkových okolností mal za zrejmé, že konanie žalovaného malo negatívny dopad na reputáciu žalobcu v širokej verejnosti, a že toto konanie bolo úmyselné. Z výpovede manželky žalobcu zároveň vyplynulo, že žalobca a jeho rodina boli v dôsledku protiprávneho konania žalovaného nútení opustiť územie Slovenskej republiky a začať žiť svoj život, takpovediac, odznova vo Francúzsku. Celá situácia mala značne negatívny vplyv na psychický a sociálny vývoj ich maloletých detí (dcéra prestala na čas rozprávať) a na ich manželský vzťah. Keďže z hľadiska obsahu ide o výsostne intímne informácie zo života rodiny, je pochopiteľné, že o nich mohla vypovedať v prvom rade manželka žalobcu, ktorej sa priamo týkali. Nepravdivé tvrdenia žalovaného teda nespôsobili len zníženie vážnosti a dôstojnosti žalobcu v spoločnosti, ale negatívne zasiahli aj do jeho práva a práva jeho rodiny na súkromie.

21. Považoval za opodstatnené a spravodlivé požadovať od žalovaného, aby mu poskytol okrem morálneho zadosťučinenia formou ospravedlnenia, aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej výška by mala predstavovať dostatočnú satisfakciu za utrpenú ujmu. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal aj z úmyselného a dlhodobého konania žalovaného, ktoré bolo v rozpore s dobrými mravmi a zasiahlo aj najbližšie osoby v súkromnej sfére žalobcu. Za primeranú náhradu, ktorá by zmiernila jeho nemajetkovú ujmu považuje čiastku 30.000 eur.

22. Proti vyhovujúcej časti rozsudku podal odvolanie žalovaný a žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť a v prípade, že nebudú dôvody na zmenu, žiadal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť na opätovné prejednanie a rozhodnutie. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jeho odvolania (§ 393 ods. 2 C. s. p.) bola námietka, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Pokiaľ ide o inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci uviedol, že text ospravedlnenia požadovaný žalobcom je zmätočný a nepravdivý, konkrétne v časti „V stanovisku sme uviedli viaceré vyhlásenia na adresu p. C. U., konkrétne, že mal mať vedomosť o pravosti busty už pred jej kúpou, že je priekupník, a že mal byť inšpirovaný budúcim predajcom zo zahraničia. Všetky tieto vyhlásenia boli neoverené a nepodložené a neopodstatnene zasiahli do práva p. U.L. na ochranu jeho občianskej cti a dôstojnosti.“, pričom na svojej webovej stránke mal uvedené, cit.: „A tak nakoniec jediný „ktorý vedel“ bol náš bežný klient, v podstate obyčajný priekupník, ktorý konečne (bezpochyby inšpirovaný budúcim predajcom zo zahraničia) našiel na aukcii SOGY „perličku na dne.“ Mal za zrejmé, že je tu rozpor medzi slovami „vedel“ a „mal mať vedomosť“ a bližšie rozobral ich významovú odlišnosť.

23. Namietal, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď dospel k záveru (32. odsek), že „Pokiaľ ide o skutkový stav predmetného sporu, súd na základe vykonaného dokazovania zistil skutkový stav totožný so skutkovými okolnosťami uvedenými žalobcom v žalobe a doloženými listinnými dôkazmi. Priebeh skutkového stavu nebol rozporovaný ani zo strany žalovaného, takže je možné jednoznačne ustáliť, že žalobca sa zúčastnil aukcie umeleckých

diel ...“. Žalovaný totiž počas celého konania vo svojich ústnych aj písomných vyjadreniach poukazoval na to, že žalobca vedel už pred kúpou busty, že sa jedná o originál. Súd sa s týmto tvrdením v rozsudku žiadnym spôsobom nevysporiadal a pritom sa jedná o najdôležitejší moment celej tejto kauzy. Svedčí o tom aj text požadovaného ospravedlnenia (aj keď zmätočne nesprávne naformulovaný), podľa ktorého má žalobca eminentný záujem na tom, aby žalovaný toto svoje tvrdenie poprel a ospravedlnil sa za to. V rozsudku, čo sa týka tejto vedomosti žalobcu o pravosti busty uviedol v 33. odseku nasledovne: „V súvislosti s kúpou busty žalobca za účelom overenia pravosti kúpenej mramorovej busty pápeža požiadaval odborníkov na talianske barokové umenie a to G. X. - riaditeľa barokového múzea v X. C. L. T. v Taliansku, T. A. z medzinárodnej aukčnej siene C. o vyjadrenie sa k otázke jej umeleckej hodnoty. Oslovení odborníci sa postupne vyjadrili, že podľa ich názoru sa jedná o originálne dielo U. E. B. vyrobené v 17. storočí, pričom ako prvý svoj názor po vykonaní rešerše potvrdil v komplexnom stanovisku p. G. X., o čom svedčí aj e - mailová komunikácia medzi žalobcom a p. G. X. z októbra 2014.“. Žalobca však nepochybne komunikoval s uvedenými osobami už pred kúpou busty a posielal im detailné fotografie busty, o čom svedčí rýchlosť, s akou boli také znalecko-umelecké kapacity ochotné a schopné prísť a riešiť ohodnotenie a predaj busty - na uvedené poukazoval v priebehu konania a potvrdila to aj výpoveď svedka Á. a O..

24. Ďalej uviedol, že žalobcovi celkom jednoznačne vadí najmä vyjadrenie sa slovom „priekupník“, ktoré použil vo svojom stanovisku. Zdôraznil, že v žiadnom prípade sa nejednalo o hanlivé označenie žalobcu, ktorým by naznačoval jeho akékoľvek nelegálne konanie, ale o označenie toho, čo žalobca robí, t. j. kupuje a predáva umelecké diela za účelom zisku. Úplne jednoznačne to uvádza Stručný etymologický slovník slovenčiny, KRÁLIK, Lubor. VEDA vydavateľstvo SAV, Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra, Bratislava 2015, kde je k slovu „priekupník“ uvedené, cit. „od staršieho pre-kúpiť, kúpiť od niekoho, prekupovať kupovať a predávať so ziskom.“ Bol názoru, že žalobca nie je „príležitostný amatérsky zberateľ umenia“, ako sa prezentuje v bode 1 žaloby, pretože napr. ako v tomto prípade busty pápeža toto dielo si neponechal, ale takmer okamžite ho predal tretej osobe. Aj v tomto zmysle je potrebné chápať slová „X., t. j. osoba, ktorá umelecké dielo kúpi a ihneď predá, ako sa aj stalo v tomto prípade. Táto interpretácia slov bola v súdnom konaní presne v tomto zmysle aj vysvetlená svedkami O. a Á.. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku v 42. odseku uviedol záver, že sa použitím týchto slov vytváral obraz osoby bez akéhokoľvek emotívneho vzťahu k svojej činnosti a predmetu obchodovania, ktorá kupuje a predáva tovar výslovne za účelom zisku, s čím súhlasil, pretože tak to bolo myslené, bustu kúpil a predal za účelom zisku, presne tak sa v tomto odbore zberateľov a obchodníkov s umením takéto konanie, resp. osoba, ktorá tak koná označujú. Mal však za to, že nie je na tom nič, za čo by sa títo ľudia mohli uraziť alebo by bola znížená ich česť resp. povesť v spoločnosti. Napokon žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, že je zberateľom umenia a že má v tomto umeleckom sektore nejakú inú povesť. Ak žalobca a súd prvej inštancie poukazuje na iné významy slova priekupník (šmelinár, priekupník zbraní, drog a pod.), toto považoval za nemiestne, pretože sa to vôbec nehodí na situáciu a oblasť spoločnosti, v ktorej táto situácia nastala. To, že uvedené slová zobral žalobca osobne a urazil sa na to, je síce nepríjemné, ale nič viac. Súd prvej inštancie aj v tomto prípade dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

25. Na základe vykonaných dôkazov súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam aj ohľadne tvrdenia, že žalovaný môže za to, že v slovenskom mediálnom priestore bol žalobca prepieraný (35. a 42. odsek rozsudku) a to vraj na základe stanoviska žalovaného na jeho webovej stránke, čo považoval za nepravdivé a ničím nepreukázané; všetko sú to len predpoklady žalobcu. Žalobca celkom jednoznačne neuniesol dôkazné bremeno, čo si však súd prvej inštancie nevšimol a jednoducho prevzal tvrdenia žalobcu za preukázané.

26. Namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, nakoľko na jednej strane súd žalovaného zaviazal ospravedlniť sa žalobcovi za určité konanie a na strane druhej mu nepriznal žiadnu náhradu nemateriálnej ujmy a to s odôvodnením, že žalobca žiadnu nepreukázal. Bol názoru, tak ako žalobca nedokázal preukázať akúkoľvek nemateriálnu ujmu, nedokázal ani žiadny zásah do jeho osobnostných práv z dôvodov na strane žalovaného. To, že okolo osoby žalobcu vznikol obrovský mediálny „humbuk“ nie je vinou žalovaného. Žalovaný žiadnym spôsobom túto situáciu nezavinil, ale musel sa k nej nejakým spôsobom oficiálne vyjadriť. Bol názoru, že chýbajú základné predpoklady zodpovednosti žalovaného a síce konanie žalovaného, ktoré by bolo objektívne spôsobilé privodiť ujmu na osobnosti žalobcu tým, že by znižovali jeho česť u iných ľudí a ohrozili vážnosť jeho postavenia a uplatnenia v spoločnosti. Žalobca nepreukázal žiadnu objektívnu ujmu na

jeho osobnosti ani zníženie cti u iných ľudí ani zníženie vážnosti jeho postavenia alebo uplatnenia. Ak sa v mediálnom priestore ohľadne jeho osoby vyskytlo množstvo článkov, ktoré na to spôsobilé boli, nemožno ich pričítať žalovanému.

27. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného žiadal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti potvrdiť. Argument žalovaného ohľadom obsahu ospravedlnenia považoval za novinku v súdnom spore a za rozpornú so skutkovým stavom; text ospravedlnenia bol súčasťou žalobného návrhu a od počiatku sporu zostal v nezmennej podobe. Napriek tejto skutočnosti žalovaný po prvýkrát namieta zmätočnosť a nepravdivosť formulácie časti ospravedlnenia až v odvolaní, pričom žalovaný svoj argument pod odvolací dôvod uvedený v § 365 ods. 1 písm. d) C. s. p., t. j. pod inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Bol názoru, že tvrdý odvolací dôvod nemožno subsumovať pod inú vadu procesného postupu súdu; označenie tohto odvolacieho dôvodu považoval za účelové, nakoľko tento odvolací dôvod, ako jeden z mála, oprávňuje odvolateľa na použitie novôt v odvolacom konaní [§ 366 písm. c) C. s. p.].

28. Okrem toho tento argument žalovaného považoval za rozporný so skutkovým stavom. Žalovaný v spornom výroku uviedol informáciu o vedomosti žalobcu o pravosti busty v úvodzovkách. Spôsob, akým žalovaný použil úvodzovky, naznačuje, že vyjadril svoj úsudok s určitou mierou istoty. A contrario žalovaný nevyjadril informáciu o vedomosti žalobcu o pravosti busty ako fakt. Ozrejmil pritom svoje úvahy o gramatickej výpovedi výroku stanoviska žalovaného, pričom mal za to, že skutočnosť, že žalobca použil iný spôsob vyjadrenia/prerozprávania výroku žalovaného je plne v súlade s pravidlami slovenskej gramatiky a skutočnosť, že sa výrok žalovaného dal prerozprávať aj inak, neodôvodňuje záver o nesprávnosti tejto časti ospravedlnenia. Navyše, ak by žalobca postupoval podľa požiadavky žalovaného, vyjadril by fakt, že žalobca mal vedomosť o pravosti busty; v skutočnosti však žalovaný vyjadril úvodzovkami úsudok s určitou mierou istoty a práve tejto forme vyjadrenia je podriadený aj výrok ospravedlnenia prevzatý do výroku napadnutého rozsudku.

29. Podobne je tento princíp viditeľný aj v pokračovaní predmetného výroku stanoviska žalovaného o nepochybnom inšpirovaní žalobcu budúcim predajcom. V tejto časti výroku žalovaný vyjadril úsudok s určitou mierou istoty slovom „bezpochyby“. A preto žalobca v ospravedlnení uviedol v popise výroku stanoviska žalovaného žalobca „mal byť inšpirovaný“, a nie „bol inšpirovaný“, čo by nesprávne vyjadrovalo fakt. Tento princíp je teda rovnaký, ako v prípade vyjadrenia úsudku žalovaného o vedomosti o pravosti busty, pričom žalovaný túto časť ospravedlnenia nenapadol a zjavne mu neevokuje povinnosť žalobcu byť inšpirovaný. Vzhľadom na uvedené skutočnosti zastával názor, že žalovaným prezentovaná zmätočnosť a nepravdivosť výroku ospravedlnenia predstavuje účelový a formalistický prístup vytrhnutý zo skutkových okolností.

30. Nesúhlasil s tvrdením žalovaného, že súd prvej inštancie sa v napadnutom rozsudku nevysporiadal s podstatným argumentom žalovaného o vedomosti žalobcu o pravosti busty pred jej kúpou. Žalovaný vyvodzuje vedomosť žalobcu o pravosti busty pred kúpou z rýchlosti, akou zahraniční odborníci predložili svoje stanovisko k originalite busty. V prvom rade poukázal na 33. odsek napadnutého rozsudku, ktorý cituje aj samotný žalovaný v odvolaní, v ktorom sa súd prvej inštancie jasne, zrozumiteľne a vyčerpávajúco vysporiadal s argumentom žalovaného, že žalobca mal údajne mať už pred tým, ako došlo ku kúpe, zaručené informácie od zahraničných odborníkov o originalite diela. Na margo týchto argumentov súd prvej inštancie uzavrel, že žalobca preukázal (e-mailovou komunikáciou s predmetnými zahraničnými odborníkmi - tvorí súčasť spisu), že mal k dispozícii prvé názory (toto slovo je v napadnutom rozsudku podčiarknuté) na originalitu diela až v októbri 2014, pričom prvé komplexné stanovisko prišlo od G. X. (ku kúpe busty došlo v septembri 2014).

31. Pokiaľ žalovaný namietal, že hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie nezodpovedá výpovediam svedka T. a O.M., poukázal na to, že svedok O.M. pri svojej výpovedi zo dňa 27.9.2018 sa vôbec nevyjadroval k vedomosti žalobcu o pravosti busty pred jej kúpou (viď zápisnica z pojednávania) a svedok Á. uviedol k tejto téme pri výsluchu dňa 27.11.2018: „Domnieval som sa, že žalovaný musel mať informácie, musel mať odborných poradcov a dokazovalo mi to, akou rýchlosťou v podstate za 2 mesiace zohnal minimálne dvoch špičkových expertov na toto dielo a predal to špičkovej muzeálnej inštitúcii, to je absolútne nemožné pre amatérskeho zberateľa, človeka, ktorý sa pohybuje na amatérskej úrovni v tejto branži, to bola moja domnienka.“

32. V súdnom konaní žalobca e-mailovou korešpondenciou so zahraničnými odborníkmi, z ktorej obsahu a dátumu doručenia je nepochybne zrejme, že nasledovala po kúpe busty, vyvrátil tvrdenia žalovaného založené len na nepodložených domnienkach. S týmto stavom sa súd prvej inštancie riadne vysporiadal a uviedol to aj v odôvodnení napadnutého rozsudku (33. odsek). Žalovaný ani v odvolaní proti napadnutému rozsudku neprezentoval žiadne nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by vyvrátili podložený a odôvodnený záver súdu o nepreukázanej vedomosti žalobcu o pravosti busty pred jej kúpou. Aj na tento argument žalovaného je preto nutné hľadieť ako na nedôvodný a nepodložený.

33. Pokiaľ žalovaný v odvolaní poukazuje na to, že slovo priekupník podľa etymologického slovníka znamená kúpiť od niekoho, prekupovať, kupovať a predávať so ziskom, čím mieni dokázať, že slovo priekupník, ktoré použil v napádanom výroku stanoviska primárne označuje činnosť kúpy a následného predaja, čo žalobca vo vzťahu k buste aj spravil, takže výrok stanoviska nebol nepravdivý, podotkol, že slovo etymológia znamená náuku o pôvode slov a o príbuzenskom vzťahu slov k iným slovám toho istého jazyka alebo iných jazykov. To znamená, že etymologický slovník nemožno použiť na zistenia aktuálne vnímaného významu slova. Skutočnosť, že slovo priekupník pochádza zo staršieho pre-kúpiť, kúpiť od niekoho, prekupovať, kupovať a predávať so ziskom žiadnym spôsobom nevylučuje, že v súčasnosti slovo priekupník evokuje kšeftára, šmelinára či špekulanta, nakoľko tieto slová sú uvádzané ako synonymá priekupníka. O to viac, ak sa použilo v spojení so slovom „obyčajný“ a vysvetlením, že tento H. X. „konečne našiel“, t. j. po dlhodobom kupčení, perličku na dne.

34. Nesúhlasil s vyjadrením žalovaného, že nie je príležitostný amatérsky zberateľ, nakoľko v prípade busty túto preukázateľne kúpil a následne predal tretej osobe a že žalobca sa nemal dôvod uraziť na to, že ho žalovaný označil za H. X., keď navyše žalobca svoju povest' zberateľa umenia v umeleckom sektore nepreukázal. Namietal, že kúpa a následný predaj jedného diela nerobí z človeka priekupníka; poukázal na výpovede svedkov - T. a O.I.M. a ich interpretáciu pojmov a označovanie žalobcu, pričom poukázal na zápisnice z pojednávania zo dňa 27.9.2018, z ktorých je zrejme, že sa nezhodli v tom, či v rozhodnom čase bolo možné považovať žalobcu za obchodníka alebo priekupníka a/alebo zberateľa. Kým pán O.I.C. označil žalobcu za zberateľa aj obchodníka, pán T. vo výpovedi vysvetľoval, že žalobca nebol obchodník (nemal pokladňu, licenciu) a pripadalo mu najvhodnejšie ho označiť za priekupníka. Mal za zrejme, že žalovaný odkazuje na dôkazy, ktoré vôbec nepreukazujú ním tvrdené zhodné vysvetlenie pojmov a ich aplikáciu na žalobcu. V každom prípade výpoveď svedka Á. (autora stanoviska) potvrdzuje, že použil slovo obyčajný priekupník na základe domnienky vychádzajúcej zo 7 kúp žalobcu prevažne malého rozsahu, ktoré uskutočnil žalobca prostredníctvom žalovaného (t. j. bez toho, aby mal akúkoľvek znalosť o tom, čo sa stalo so 6 ďalšími dielami zakúpenými žalobcom v aukčnej spoločnosti SOGA).

35. Bol názoru, že polemizovaním o význame slova priekupník sa žalovaný zrejme snaží odpútať pozornosť od podstaty veci. Žalovaný sa v napadnutom stanovisku vyjadroval k osobe nadobúdateľa busty bez akéhokoľvek primeraného dôvodu a spoločenského opodstatnenia. Žalovaný naznačuje, že medializácia žalobcu súvisela s faktom, že kúpil repliku busty, ktorá sa následne ukázala ako originál. V tomto však úplne zavádza a skresľuje realitu. Je zrejme, že bolo vecou spoločenského významu, že zo Slovenskej republiky sa vyviezlo vzácne dielo a zrejme muselo dôjsť k nejakej chybe na strane overovania originality u slovenských odborníkov a predajcu. Skutočnosť, kto kúpil bustu, kedy sa dozvedel o jej pôvode, aké mal dovtedajšie postavenie v spoločnosti, bolo a je pre túto záležitosť úplne irelevantné. Navyše, bolo v príkrom rozpore s profesionálnou etikou žalovaného, ktorého bol žalobca klientom, zverejňovať informácie o postavení žalobcu, jeho zvykoch, vkuse a neskôr aj o správaní žalobcu pri kúpe busty (informácie o spôsobe zaplatenia ceny za bustu a pod.). Podstatou tohto súdneho sporu je, že žalovaný nepodložený a najmä bez primeraného dôvodu (neopodstatnene) začal upriamovať pozornosť na fyzickú osobu - nadobúdateľa busty, ktorý so zrejmych chybami v overovaní pravosti busty na strane žalovaného nemal vôbec nič spoločné. Táto záležitosť bola o to vypuklejšia, že žalovaný vykreslil žalobcu s negatívnou konotáciou priekupníka.

36. Žalovaný ďalej naznačuje, že žalobca nepreukázal, že je zberateľom a že by mal v umeleckom sektore nejakú povest', pričom poukázal na výpoveď svedka O.I.M. - vtedajšieho konateľa žalovaného - zo dňa 27.9.2018, ktorý vypovedal, že žalobcu poznal ako zberateľa a obchodníka. K situácii vypovedala aj manželka žalobcu dňa 27.9.2018: „K. Z. Ď., F., Ž. Z. I. X L., I. V. L., A. Q. V. Q. A. X. D. B., V. H. L. Z. V.“. Z vyjadrení žalobcu, výpovede konateľa žalovaného a výpovede manželky žalobcu vyplývajú skutočnosti potvrdzujúce, že činnosť žalobcu v čase publikovania stanoviska žalovaného týkajúca sa umeleckých diel mala povahu príležitostného zberateľstva. Tvrdenie žalovaného, že žalobca nepreukázal svoju

zberateľskú činnosť je preto v rozpore so skutočnosťou. Pokiaľ ide o povesť žalobcu, žalovaný tvrdí, že žalobca nepreukázal inú povesť ako povesť priekupníka. V čase, keď bolo publikované stanovisko žalovaného, žalobca nesporne vôbec nebol známy širšej verejnosti na Slovensku ani v umeleckom sektore. O tom, ako žalobcu poznali ľudia zo súkromia, vypovedala manželka žalobcu. Z toho vyplýva, že práve stanovisko žalovaného vo vzťahu k širšej verejnosti vytvorilo povesť žalobcu ako špekulanta, ktorý bežne kupčí s dielami a ktorý len čakal na príležitosť, ktorá sa mu zhodou okolností na Slovensku naskytla. Tieto informácie pritom publikoval žalovaný ako seriózna aukčná sien, ktorá dávala najavo, že dobre pozná činnosť žalobcu, čím vytvorila dojem seriózneho zdroja s relevantnými informáciami. To znamená, že bez toho, aby pred tým bola povesť žalobcu nejako naštrbená podobnými tvrdeniami, sa zrazu na verejnosti stal známy ako obyčajný priekupník. Je pritom nepochybné, že zmeniť takto nastavenú povesť rozšírenú ako fakt aj v ďalších médiách a presvedčiť verejnosť o tom, že stanovisko žalovaného nebolo založené na pravde, je pravdepodobne nemožné. Uviedol, že v tomto smere to mal byť žalovaný, ktorý mal preukázať svoje tvrdenie o povesti žalobcu ako priekupníka. Žalovaný ako aj svedkovia žalovaného však v celom konaní v tomto smere predkladali len vlastné rozporné a nepodložené dohady.

37. Pokiaľ žalovaný ako ďalší argument odvolania uvádza, že nebolo preukázané šírenie informácií o žalobcovi v slovenskom mediálnom priestore v príčinnej súvislosti so zverejnením stanoviska žalovaného na jeho webovej stránke, uviedol, že žalobca nikdy netvrdil, že o predaji busty žalobcovi sa v mediálnom priestore začalo hovoriť kvôli stanovisku žalovaného. To, čo je predmetom sporu, je skutočnosť, že médiá zaujímajúce sa o predaj busty, preberali tvrdenia žalovaného o žalobcovi, a to s doslovnou citáciou, pričom je zrejme, že žalovaného považovali za relevantný zdroj. Skutočnosť, že médiá citovali stanovisko žalovaného o žalobcovi bola preukázaná kópiami článkov z novin a je nesporná.

38. Nepovažoval za pravdivé tvrdenie žalovaného, že „Žiadnym spôsobom nebolo preukázané, že žalovaný poskytoval informácie novinárom.“ Poukázal na článok v L. Z. zo dňa 19.7.2015, kde bolo publikované vyjadrenie vtedajšieho riaditeľa Á.: „P. K. Z. Q. A., Z. X. Č. R. Z. Z. V. B. X.. L. F. Z. T. T. I. X....“. Riaditeľ žalovaného teda v čase publikovania stanoviska poskytol novinárom vyjadrenie o žalobcovi, čo bolo preukázateľne zachytené v novinovom článku. Považoval za zarážajúce, že napriek tejto rukolapnej skutočnosti, žalovaný v odvolaní tvrdí, že nebola preukázaná komunikácia žalovaného s novinármi o žalobcovi. Žalobca bol klientom žalovaného a už len z pohľadu profesijnej etiky nebolo namieste, aby žalovaný o svojom klientovi zverejňoval akékoľvek informácie, najmä, ak tieto neboli pre záležitosť vôbec relevantné. Predmetom kauzy bola skutočnosť, že na Slovensku zlyhalo odborné overovanie pravosti busty vykonané odborníkmi poverenými žalovaným, s čím žalobca nemal vôbec nič spoločné.

39. Okrem toho, podstatou sporu nie je skutočnosť, či žalovaný poskytol novinárom informácie o žalovanom, ale skutočnosť, či zverejnené stanovisko žalovaného obsahujúce informácie o žalobcovi malo potenciál zasiahnuť do súkromia, cti, povesti a osobnosti žalobcu. Tým, že viaceré noviny citovali vyjadrenie žalovaného ako informácie z relevantného a dôveryhodného zdroja, bolo preukázané, že publikované stanovisko žalovaného bolo zachytené verejnosťou a bolo brané ako relevantný a dôveryhodný zdroj informácií o postavení žalobcu ako obyčajného priekupníka, ktorý mal len nejaké avízo zo zahraničia, resp. bol s najväčšou pravdepodobnosťou nastrčený zahraničným predajcom diela. Z toho vyplynulo, že zverejnené stanovisko nielenže malo potenciál zasiahnuť do súkromia, cti, povesti a osobnosti žalobcu, ale dokonca aj skutočne vyvolalo tento zásah pod vplyvom ďalšieho medializovania, ktoré sa dostalo k známym žalobcu a jeho rodine, ako aj k širšej verejnosti.

40. Nesúhlasil s tvrdením žalovaného, že nepreukázal žiadnu ujmu alebo zásah do jeho osobnosti, zníženie cti a vážnosti jeho postavenia alebo uplatnenia, ktorý by vznikol v príčinnej súvislosti so stanoviskom žalovaného. V prvom rade poukázal na rozhodovaciu prax slovenských súdov v oblasti ochrany osobnosti, ktorú žalobca uplatnil už vo svojich doterajších podaniach. V prípade sporov o ochranu osobnosti je pre priznanie nemateriálneho zadošťučinenia (napr. vo forme ospravedlnenia) rozhodujúce, či zásah bol spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka, t. j. preukázanie skutočného zásahu sa nevyžaduje (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 31.5.2010, sp. zn. 4 Cdo 149/2009, rozhodnutie publikované pod R 53/2010, nález Ústavného súdu SR II. ÚS 403/2013). Zdôraznil, že žalovaný odvolaním napadol prvý výrok napadnutého rozsudku, t. j. rozhodnutie o priznaní nemateriálneho zadošťučinenia. To znamená, že

žalobca v tomto smere nemal povinnosť preukazovať skutočný zásah do jeho osobnosti, cti, dôstojnosti a súkromia, a preto je tento argument bezpredmetný. Napriek vyššie uvedenému bol názoru, že preukázal aj skutočný zásah do svojho súkromia, cti, dôstojnosti a osobnosti a reálny dopad na jeho osobný a rodinný život.

41. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 378, § 380 ods. 1 C. s. p.), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach, vychádzajúc z § 384 ods. 1 C. s. p. prejednal odvolanie žalobcu a žalovaného podľa § 385 ods. 1 C. s. p. na pojednávaní konanom dňa 28.9.2021, na ktorom zopakoval dokazovanie listinami za súčasného splnenia podmienok podľa § 204 C. s. p. veta za bodkočiarkou a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutom vyhovujúcom výroku zmeniť, nakoľko neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie (§ 388 C. s. p.) a v napadnutom zamietajúcom výroku rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť (§ 387 ods. 1 C. s. p.).

42. Predmetom posúdenia v odvolacom konaní bol výrok zo stanoviska publikovanom žalovaným na jeho internetovej stránke v znení: „A tak nakoniec jediný „ktorý vedel“ bol náš bežný klient, v podstate obyčajný priekupník, ktorý konečne (bezpochyby inšpirovaný budúcim predajcom zo zahraničia) našiel na aukcii SOGY „perličku na dne.“ V časti, kde sa žalobca domáhal zdržania sa ďalších neoprávnených zásahov, bola žaloba žalobcu právoplatne zamietnutá.

43. Podľa čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa aj povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon, a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme (okrem iného) ochrany povesti alebo práv iných.

44. Podľa článku 26 ods. 1, ods. 2, ods. 4 Ústavy SR sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené. Každý má právo vyjadrovať svoje názory, slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

45. Podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy SR každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

46. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

47. Podľa § 13 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

48. Satisfakčná žaloba je prostriedkom ochrany osobnostných práv fyzickej osoby, ktorého cieľom je dosiahnutie primeraného zadosťučinenia, resp. satisfakcie pre fyzickú osobu, ktorej osobnostné právo bolo porušené, a to s ohľadom na to, že zásah obyčajne nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu.

49. Žalobca sa v prejednávanej veci domáhal práva na ochranu osobnosti, ktoré malo byť porušené uverejnením nepravdivých a difamujúcich textov nachádzajúcich sa v dotknutom stanovisku žalovaného, pričom žiadal ospravedlnenie a primerané zadosťučinenie vo forme náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

50. S ohľadom na takto vymedzený predmet konania bolo nutné posúdiť, či v dôsledku uverejnenia namietaných častí článku došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostnej sféry žalobcu; a v prípade ak k predmetnému zásahu došlo, určiť či tento zásah bol v rozsahu zakladajúcom nerovnováhu medzi právom na ochranu osobnosti žalobcu a právom na slobodu prejavu žalovaného; následne, v prípade ak v prejednávanej veci preváži právo na ochranu osobnosti žalobcu, bude potrebné posúdiť priznanie primeranej satisfakcie vzniknutej ujmy.

51. Je potrebné zdôrazniť, že sloboda prejavu je základným znakom demokratickej pluralitnej spoločnosti, v ktorej je každému dovolené vyjadrovať sa k veciam verejným a vynášať o nich hodnotiace prejavy. Rešpektovanie slobody prejavu vytvára priestor k tomu, aby sa v zásade akákoľvek otázka mohla stať predmetom verejnej debaty, v rámci ktorej prezentované tvrdenia a názory budú môcť byť konfrontované zo strany jej ďalších účastníkov. Podstatou garancie slobody prejavu a práva šíriť informácie je povinnosť štátu zdržať sa konania, ktoré by znemožňovalo robiť verejné prejavy alebo toho, aby ich za tieto prejavy dodatočne sankcionoval. Proti nedovolenému zásahu do osobnosti verejným prejavom je možné, okrem iného, brániť sa žalobou, aby boli odstránené následky neoprávneného zásahu (§ 13 Občianskeho zákonníka).

52. Odvolací súd pripomína, že predpokladmi úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je skutočnosť, že a) došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti, b) tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach, c) medzi konaním neoprávnene zasahujúceho subjektu a vzniknutou nemajetkovou ujmu je vzťah príčinnej súvislosti. Tieto predpoklady musia byť splnené súčasne (kumulatívne); pokiaľ z nich nie je splnený čo i len jeden, je vylúčené uplatnenie sankcií podľa § 13 Občianskeho zákonníka.

53. Esenciálnou zákonnou hmotnoprávnou podmienkou (*conditio sine qua non*) pre vznik osobitných občianskoprávných sankcií v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka, je teda aj objektívna spôsobilosť zásahu vyvolať nemajetkovú ujmu, spočívajúcu v porušení alebo čo aj len ohrození osobnosti fyzickej osoby; tento znak je daný, ak zásah do cti alebo dôstojnosti fyzickej osoby je v konkrétnom prípade objektívne so zreteľom na všetky okolnosti prípadu spôsobilý ohroziť uvedené chránené hodnoty ľudskej osobnosti. Pri konštrukcii, ktorá bola zvolená v ustanovení § 11 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka nie je významná subjektívna stránka, teda to, ako určitá fyzická osoba zo svojich subjektívnych hľadísk vníma určité konanie a jeho dôsledky.

54. V tejto súvislosti hodno vysvetliť, že objektívne spôsobilé zasiahnuť do chránených osobnostných práv je také konanie, ktorého dôsledky by v rovnakej situácii negatívne pôsobili na každú inú fyzickú osobu ako nebezpečenstvo zníženia jej vážnosti u spoluobčanov a tým aj nebezpečenstvo nepriaznivého ovplyvnenia jej uplatnenia v spoločnosti. Vzhľadom na to, že právna úprava ochrany osobnosti je založená na objektívnom princípe, nevyžaduje sa, aby na strane pôvodcu zásahu existoval úmysel priamy alebo nepriamy, alebo nedbanlivosť či už vedomá alebo nevedomá. V dôsledku toho môže byť uvedený znak daný aj v prípade mimovoľného konania alebo konania zo žartu a napokon aj konania v dobrej viere, pri ktorom si konajúci neuvedomuje objektívnu spôsobilosť svojho konania zasiahnuť do osobnosti inej fyzickej osoby (napríklad aj vtedy, ak je osobne presvedčený o pravdivosti ním prednesených nepravdivých skutkových tvrdení o niekom inom).

55. K porušeniu práva na česť môže dôjsť nepravdivými skutkovými tvrdeniami difamačného charakteru, ako aj zverejnením neprípustných hodnotiacich úsudkov o určitej osobe. V prípade, ak sú v kritike na charakterizovanie určitých javov a osôb použité výrazy, ktorých miera expresivity je v značnom nepomere k cieľu kritiky, resp. ak je obsah kritiky neprimeraný posudzovanému konaniu kritizovaného a vyplýva z nich úmysel znevážiť, či uraziť kritizovanú osobu (tzv. intenzívny exces), ide o neprimeranú kritiku, ktorá je spôsobilá zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti.

56. V súvislosti s otázkou zákonnosti a prípustnosti verejne prezentovaných vyjadrení spôsobilých dotknúť sa osobnostnej sféry jednotlivca bolo úlohou súdu prvej inštancie a následne aj odvolacieho súdu stanoviť, či namietané časti článku predstavovali skutkové tvrdenia, hodnotiace úsudky (kritiku), prípadne ich vzájomnú kombináciu. Diferenciáciou uvedených inštitútov je totiž podmienená miera ich prípustnosti, a to jednak s ohľadom na požiadavku pravdivosti, objektívnosti a verifikovateľnosti tvrdenia prezentovaného slovom alebo písmom, ako aj s ohľadom na pôsobenie dôkazného bremena na strany civilného sporu.

57. Po zopakovaní dokazovania odvolacím súdom a oboznámení sa (aj) s obsahom zverejneného stanoviska žalovaného, odvolací súd uvádza, že namietanú časť stanoviska, text: „A tak nakoniec jediný „ktorý vedel“ bol náš bežný klient, v podstate H. X., ktorý konečne (bezpochyby inšpirovaný budúcim predajcom zo zahraničia) našiel na aukcii SOGY „perličku na dne.“ treba považovať za hodnotiaci úsudok, pretože predstavuje názor, myšlienku, resp. osobný postoj subjektu prejavu vo vzťahu k faktom a udalostiam; je vyjadrením subjektívneho postoja hodnotiteľa, a teda môže mať „viac tvárí“. Inak povedané, hodnotiteľ môže svoj hodnotiaci úsudok vyjadriť viacerými spôsobmi. Hodnotiaci výrok nemožno akokoľvek dokazovať; hodnotiacim výrokom dochádza k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby, len vtedy, ak je tento neprimeraný čo do obsahu, formy a miesta prednesu.

58. Súčasťou posúdenia opodstatnenosti žaloby musí byť potom analýza nielen obsahu textu, ale tiež formy v ňom použitých výrazových (slovných) prostriedkov, pretože tá je vonkajším prejavom obsahu. Či určité výroky zasahujú do osobnostnej sféry dotknutej osoby, je však nevyhnutné hodnotiť vždy v kontexte celého publikovaného článku; nikdy nemožno posudzovať iba jednotlivito vytrhnutý výrok, vetu, či dokonca slová. Bolo potom nevyhnutné posúdiť nielen spornú časť stanoviska, ale aj to, ako táto časť „vyznela“ v jeho celkovom kontexte a či v tomto celkovom kontexte obsah a formulácie uvedené v stanovisku (teda to, čo bolo v stanovisku žalovaného uvedené) bolo alebo nebolo spôsobilé zasiahnuť do osobnosti žalobcu.

59. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie, v súlade s odvolacou argumentáciou žalovaného dospel k záveru, že na spornú časť stanoviska žalovaného nemožno hľadieť ako na zasahujúcu do osobnostných práv žalobcu. Namietaný text z hľadiska obsahu vnímaného v celom kontexte zverejneného stanoviska, ani z hľadiska formy použitých výrazových prostriedkov neobsahuje nič, čo by bolo spôsobilé zasiahnuť do osobnosti žalobcu a znížiť jeho česť a narušiť jeho dobré meno.

60. Predmetné stanovisko bolo zverejnené (ako vyplýva z jeho úvodnej časti) ako reakcia žalovaného na v tom čase už medializovaný (nielen na Slovensku) prípad predaja mramorovej busty pápeža X. V., ktorá bola žalobcom zakúpená u žalovaného a následne vyvezená do zahraničia. Je nepochybené, že v danom čase sa jednalo o tému celospoločensky významnú, pretože ako sa ukázalo, išlo (zrejme) o originál vzácneho diela, ktoré bolo na aukcii žalovaného predávané ako replika. Autor článku v stanovisku vyjadruje svoj názor na dovtedy publikované informácie spochybňujúce postup príslušných orgánov a inštitúcií pri predaji a vývoze busty, opisuje pôsob, akým sa socha dostala na aukciu žalovaného, ako sa ďalej postupovalo pri jej predaji, čitateľa oboznamuje so známou históriou sochy. Ďalej uvádza, že „Dielo bolo od počiatku jeho ponuky publikované - s popisom a fotografiou - na webovej stránke firmy a nepretržite od decembra 2013 do septembra 2014 vystavené v jej priestoroch. Napriek tomu - nikto zo slovenskej „odbornej verejnosti“ (ktorá spravidla naše aktivity prisne a kriticky sleduje) neupozornil na nepresnú, či nesprávnu atribúciu sochy, nenavrhol prizvanie zahraničného experta, alebo v konečných dôsledkoch - „záchranný nákup“ zo štátnych zbierok.“ Za týmto nasleduje sporný výrok „A tak nakoniec jediný „ktorý vedel“ bol náš bežný klient, v podstate H. X., ktorý konečne (bezpochyby inšpirovaný budúcim predajcom zo zahraničia) našiel na aukcii SOGY „perličku na dne.“ Autor ďalej pokračuje: „Tým nechceme SOGU vyvíňovať z jej profesionálnej zodpovednosti. Len upozorniť na objektívne limity jej práce, dané ani nie tak nedostatočnou že „odbornosťou“, ako skôr regionálnym „nastavením“ našej umenovedy vo všeobecnosti.“

61. Namietaná časť publikovaného stanoviska posúdená v súlade s jeho celkovým obsahom je prezentovaná takou formou, že bežnému (priemernému) čitateľovi nemôže navodiť žiaden negatívny dojem o žalobcovi, a nespôsobuje ani nevyvoláva pochybnosti o dôveryhodnosti, či občianskej cti žalobcu; ipso facto je tak so zreteľom na konkrétne okolnosti prejednávanej veci nespôsobilá prívodiť žalobcovi ujmu na jeho osobnostných právach.

62. Sporný výrok totižto nemožno vnímať izolovane a zároveň gramaticky v tom zmysle, že autor článku slovami „obyčajný priekupník“ vyjadril nepravdivý záver o tom, čo žalobca v skutočnosti bol; teda, že bol iba príležitostným zberateľom a nemohol byť vnímaný tak, ako to prezentoval žalobca a napokon aj súd prvej inštancie, teda že slovo priekupník v spoločnosti rezonuje v súvislosti s vyšetrovaním nekalej obchodnej činnosti, ktorá často napĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu ako je napr. priekupníctvo zbraní, drog, obchodovanie so ženami a pod., takže je problematické sa domnievať, že spoločnosť bude vnímať osobu takto prezentovanú, respektíve jej činnosť inak ako v negatívnom slova

zmysle najmä, ak intenzita negatívneho významu je znásobená prívlastkom „obyčajný“ čo dotknutú osobu radí medzi tzv. „obchodnú smeť“ alebo inak povedané na najnižšiu priečku obchodnej činnosti. Odvolací súd sa nestotožnil ani so záverom súdu prvej inštancie, že motivácia konania žalovaného bola vedená snahou odpútať pozornosť od „faux pas“, ktorého sa žalovaný dopustil v súvislosti s aukčným predajom diela žalobcovi a týmto svojím konaním sa snažil upriamiť pozornosť verejnosti na žalobcu ako človeka, ktorý sa aukcie zúčastnil s nie čestnými úmyslami spočívajúcimi v lacnom získaní umeleckého diela, o ktorom vopred a s istotou vedel, že má nepomerne vyššiu peňažnú hodnotu. Odvolací súd je názoru, že nie je možné z textov vytrhávať iba niektoré ich časti, či slová a takto „vytrhnutým“ klásť význam, ktorý v celkovom kontexte a vnímaní obsahu článku ako celku nemajú, a ani im taký význam nemožno pripísať.

63. Podľa názoru odvolacieho súdu, slovné spojenie „obyčajný priekupník“ nemohlo vyvolať negatívnu konotáciu u čitateľa, pretože v celkovom kontexte publikovaného stanoviska nemalo žiaden pejoratívny podtón, ktorý by mal čitateľa navádzať k tomu, že osoba žalobcu je nežiaducim prvkom na trhu s umeleckými predmetmi, že obchod realizoval podvodnou činnosťou a pod. Z celkového kontextu článku nie je možné vyvodiť, že autor článku použitím spojenia „obyčajný priekupník“ naznačoval, že osoba žalobcu sa týmto konaním dopustila trestnej činnosti, alebo že by účelom použitia tohto slovného spojenia bolo poníženie žalobcu v očiach verejnosti; autor článku nezameriaval pozornosť čitateľa na osobu žalobcu, ale na konkrétny obchod, ktorý sa týkal (ako sa neskôr ukázalo) vzácneho diela, ktoré žalobca kúpil a následne výhodne predal, čo je nepochybné.

64. Stanovisko žalovaného podľa názoru odvolacieho súdu nebolo objektívne spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu, pretože neobsahovalo žiadne difamujúce, urážlivé, dehonestujúce tvrdenia, či hodnotiace úsudky, ktorých úmyslom bolo znevážiť či uraziť žalobcu. Z obsahu celého článku je zrejmé, že žalobca nie je priamym objektom kritiky. Nemožno sa preto stotožniť ani s tvrdením žalobcu, že práve stanovisko žalovaného vo vzťahu k širšej verejnosti vytvorilo povest' žalobcu ako špekulanta, ktorý bežne kupčí s dielami a ktorý len čakal na príležitosť, ktorá sa mu zhodou okolností na Slovensku vyskytla, pretože nebolo objektívne spôsobilé takúto povest' o žalobcovi vytvoriť a ak by aj bolo, nebolo by spôsobilé zasiahnuť do osobnosti dotknutej osoby, nakoľko kupčenie (obchodovanie) s umeleckými dielami a špekulovanie nad kúpou a predajom je bežnou súčasťou fungovania tohto trhu, resp. je založené aj na ňom.

65. Odvolací súd sa nestotožňuje ani s tvrdením žalobcu, že žalovaný nepodložene a bez primeraného dôvodu začal upriamovať pozornosť na žalobcu, ktorý so zrejmych chybami v overovaní pravosti busty na strane žalovaného nemal vôbec nič spoločné, nakoľko ako už bolo uvedené vyššie, žalobca nebol priamym objektom kritiky, cieľom predmetného stanoviska nebolo upriamiť pozornosť na osobu žalobcu, ktorého žalovaný ani neoznačil menom, ale spôsob a postup pri predaji diela. Na konkrétnu osobu žalobcu v súvislosti s predajom busty upozornil nie žalovaný, ale rôzne iné médiá (ako vyplýva z článkov predložených žalobcom), napr. L. Z. v článku „ Q. B. Q., Z. Q. H. K., E. X. T. L. P. V. V. R. zo dňa 19.7.2015, .K. v článku „ Z. I. B. zo dňa 20.7.2015, Z. Č. v článku „ F. A. T. T. Q. Q. H. J. ? Q. za X F. Q. za XX-K. M. zo dňa 24.7.2015, denník X. v článku „Pre C. na F. H. Q. F. L. zo dňa 25.7.2015.

66. Pokiaľ žalobca uvádzal, že predmetom sporu, je skutočnosť, že médiá zaujímavé sa o predaj busty, preberali tvrdenia žalovaného o žalobcovi s doslovnou citáciou, pričom žalovaného považovali za relevantný zdroj a skutočnosť, že médiá citovali stanovisko o žalobcovi bola preukázaná kópiami článkov z novín, odvolací súd uvádza, že po oboznámení sa s kópiami článkov z novín, ktoré žalobca založil zistil, že jediný kto zverejnil spornú časť zo stanoviska žalovaného bol .K., ktorý v článku „, A. Q. Z. zo dňa 3.8.2015, síce cituje aj spornú časť stanoviska, avšak nie v kontexte, ktorý by u bežného čitateľa vyvolával negatívny obraz o osobe žalobcu. A pokiaľ aj súd prvej inštancie uviedol, že citáciu slovného spojenia „Č. X. prevzali do svojich článkov aj ďalšie médiá, ktoré ich zverejnili na svojich internetových portáloch, je potrebné uviesť, že ak ďalšie médiá (ktoré však súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia vôbec nekonkretizoval), preberali zo stanoviska žalovaného časti textov, ktoré vytrhávali z kontextu a pripisovali im význam, ktorý v skutočnosti nemali, nezakladá to zodpovednosť žalovaného za šírenie takto podávaných informácií.

67. Ak žalobca ďalej poukazoval aj na to, že žalovaný sa prostredníctvom svojho vtedajšieho riaditeľa P. T. na jeho adresu vyjadril „ P. K. Z. Q. A., Z. X. Č. R. Z. Z. V. B. X.. L. F.Z. Z. T. T. I. X...“, pričom v žalobe uviedol, že tieto slová boli publikované v článku L. Z. zo dňa 19.7.2015 a hneď za

týmto citátom v článku nasleduje meno žalobcu spolu s ďalšími tvrdeniami na jeho adresu a okolnosti týkajúce sa žalobcu v článku L. Z. vypracovanom v spolupráci so žalovaným, sú podané tak, že v čitateľovi navodzujú negatívny dojem o žalobcovi, odvolací súd uvádza, že ak má žalobca za to, že vydavateľ L. Z. zverejnením predmetného článku neoprávnene, neprípustnými hodnotiacimi úsudkami, či skutkovými tvrdeniami zasiahol do jeho osobnosti, pretože informácie v predmetnom článku sú podané tak, že v čitateľovi navodzujú negatívny dojem o žalobcovi, môže sa domáhať ochrany osobnosti proti vydavateľovi, ktorý takto podávané informácie ďalej šíri; nezakladá to zodpovednosť žalovaného.

68. Odvolací súd zároveň pripomína, že pre splnenie podmienok ochrany poskytovanej podľa § 13 Občianskeho zákonníka je potrebné tiež splnenie podmienky príčinnej súvislosti medzi konaním neoprávnene zasahujúceho subjektu a vzniknutou nemajetkovou ujmom. O vzťah príčinnej súvislosti medzi neoprávneným zásahom objektívne spôsobilým negatívne zasiahnuť do niektorej z hodnôt tvoriacich fyzickú a morálnu integritu osobnosti a vznikom jej nemajetkovej ujmy spočívajúcej v porušení alebo aspoň ohrození chránených osobnostných práv ide vtedy, ak ujma je dôsledkom zásahu. Treba dodať, že povinnosť tvrdenia, dôkazná povinnosť a dôkazné bremeno týkajúce sa preukázania predpokladov vzniku zodpovednosti za zásah do osobnostných práv spočíva na osobe tvrdiacej zásah do jej osobnostných práv. Žalobca ničím nepreukázal, že tvrdená ujma, ktorá mu mala vzniknúť na cti a dobrom mene, je dôsledkom zásahu žalovaného, teda dôsledkom zverejneného stanoviska. Z obsahu článkov, ktoré žalobca predložil totižto vôbec nevyplýva, že po zverejnení stanoviska sa o žalobcovi šíril akýkoľvek negatívny obraz o žalobcovi.

69. Na uvedenom základe nebolo možné stotožniť sa so závermi súdu prvej inštancie, ktorý prevzal argumentáciu žalobcu založenú na izolovanej, celkom preexponovanej, subjektívne prežívanej a účelovej interpretácii použitého výrazu „ X. a celej spornej časti stanoviska vytrhnuť z celkového kontextu. Posudzovaná časť stanoviska nemohla zasiahnuť do cti a dôstojnosti žalobcu, a znížiť jeho vážnosť u iných subjektov, ktoré by sa prípadne s obsahom stanoviska oboznámili a už vôbec nemohla nepriaznivo ovplyvniť jeho uplatnenie v danej oblasti; predmetné stanovisko nebolo objektívne spôsobilé privodiť žalobcovi akúkoľvek ujmu na jeho osobnostných právach.

70. Po vecnom a právnom zhodnotení relevantných skutočností preto odvolací súd, v súlade s odvolacou argumentáciou žalovaného, dospel k záveru, že v danom prípade nie sú splnené základné predpoklady zodpovednosti žalovaného za zásah do osobnostných práv žalobcu podľa § 13 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že konanie žalovaného nebolo objektívne spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu a žalobca nepreukázal ani príčinnú súvislosť medzi zverejneným stanoviskom žalovaného a tvrdenou ujmom žalobcu, t. j. že tvrdená ujma žalobcu je dôsledkom zásahu (zverejneného stanoviska) žalovaného. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 C. s. p. v napadnutom vyhovujúcom výroku zmenil a žalobu zamietol. Z uvedených dôvodov, tvrdenia uvádzané v odvolaní žalobcu nepovažoval odvolací súd za podstatné, t. j. také, ktoré by svojou relevanciou aj v prípade preukázania boli spôsobilé privodiť zmenu rozsudku súdu prvej inštancie v jeho napadnutom zamietajúcom výroku, ktorý sa týkal nároku na náhradu nemajetkovej ujmy; odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku potvrdil, nakoľko je správny (§ 387 ods. 1 C. s. p.).

71. O nároku na náhradu trov celého konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 a ods. 2 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. a § 262 ods. 1 C. s. p. tak, že žalovanému priznal proti žalobcovi plný nárok na náhradu trov konania, nakoľko mal v spore plný úspech.

72. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).